

Wijzigingen in de Wet kinderopvang

De Wet kinderopvang wordt op een aantal onderdelen gewijzigd. De wijzigingen hebben als doel het kinderopvangstelsel financieel beheersbaar en toegankelijk te houden. Het merendeel van de wijzigingen heeft betrekking op de gastouderopvang en op het voorkomen van misbruik en oneigenlijk gebruik. De wijzigingen zijn aangekondigd in een brief van Staatssecretaris Dijkema van 20 juni 2008 aan de Tweede Kamer¹. Het wetsvoorstel is op 25 februari naar de Tweede Kamer gestuurd. De parlementaire behandeling vindt plaats in de eerste helft van 2009. Onder voorbehoud van instemming van het parlement worden de maatregelen per 1-1-2010 van kracht.

1. Twee verschillende vormen van kleinschalige opvang: minicrèche en thuisopvang

- De huidige gastouderopvang wordt gesplitst in twee nieuwe vormen van kleinschalige opvang: minicrèches en thuisopvang;
- Minicrèche: een geprofessionaliseerde vorm van gastouderopvang waaraan in de wet hogere kwaliteitseisen worden gesteld en waarvoor een hogere maximumuurprijs geldt dan voor thuisopvang. De opvanglocatie heet minicrèche, de aanbieder wordt aangeduid als gastouder;
- Thuisopvang: een lichtere vorm van opvang die lijkt op informele opvang. Hier geldt een lagere maximumuurprijs dan de huidige gastouderopvang en dan de minicrèche;
- Beide vormen van opvang moeten zijn aangesloten bij een gastouderbureau.

2. Verschillen in opleidingseisen en in het maximaal aantal op te vangen kinderen

- Voor exploitanten van minicrèches (de gastouders) gelden opleidingseisen. Voor opvangouders niet;
- Het niveau en de inhoud van de opleiding worden bepaald in overleg met het kinderopvangveld (organisaties van kinderopvangaanbieders en van ouders);
- Gastouders die nog niet over de vereiste opleiding beschikken, kunnen een EVC-procedure (erkenning verworven competenties) en opleidingsmodules volgen. Zij krijgen een redelijke overgangstermijn om aan de nieuwe eisen te kunnen gaan voldoen;
- Bij thuisopvang mogen minder kinderen worden opgevangen dan in minicrèches:
 - Minicrèche: maximaal zes kinderen tegelijkertijd (inclusief eigen kinderen), zoals bij de projecten innovatieve kinderopvang;
 - Thuisopvang: maximaal vier kinderen tegelijkertijd (inclusief eigen kinderen), gelijk aan de bestaande situatie bij gastouderopvang.

3. Organisatorische opzet van kleinschalige opvang

- De minicrèche is gevestigd op het woonadres van de aanbieder van de opvang. Thuisopvang vindt plaats in de woning van de ouder of van de opvangouder;
- De betalingen tussen gebruikers en aanbieders van minicrèche en thuisopvang verlopen via het gastouderbureau en niet in het onderlinge verkeer tussen gebruikers en aanbieders. Daarmee kan de Belastingdienst/Toeslagen nagaan of betalingen hebben plaatsgevonden en toeslagen rechtmatig worden verstrekt;
- Het gastouderbureau heeft een personeelsformatie die toereikend is om het aantal aangesloten minicrèches te ondersteunen. Dit betreft zowel de omvang van de personeelsformatie, als de kwalificaties daarvan;

¹ Kamerstukken II, 2007-2008 31 322, nr.25

- Inwonende personen kunnen geen gastouder of opvangouder zijn voor kinderen op hetzelfde adres. Hiermee wordt uitgesloten dat normale aanwezigheid thuis en het verrichten van opvang door elkaar kunnen lopen.

4. Kwaliteitseisen en toezicht

- Minicrèche: de kwaliteitseisen komen in grote lijnen overeen met de huidige eisen voor gastouderopvang. Aanvullend daarop gelden voor de minicrèchehouders opleidingseisen. De minicrèche is een professionele aanbieder en is zelf verantwoordelijk voor de kwaliteit;
- De GGD houdt rechtstreeks toezicht op de minicrèche;
- Thuisopvang: de kwaliteit is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van de ouders, de opvangouder en het gastouderbureau. De opvangouder is in bezit van een verklaring omtrent het gedrag (VOG);
- Het toezicht van de GGD op de opvangouders verloopt via het gastouderbureau;
- Een gastouder of opvangouder is 18 jaar of ouder.

5. Financiële randvoorwaarden bij kleinschalige opvang

- De maximumuurprijs die voor een toeslag in aanmerking komt, is voor opvang in minicrèches € 4 en voor thuisopvang € 2,50;
- De minicrèche moet kunnen functioneren als zelfstandige economische activiteit;
- Alle bestaande gebruikers van de huidige gastouderopvang ontvangen voor het jaar 2010 een automatische beschikking voor een toeslag op het niveau van thuisopvang;
- Ouders die gebruik maken van opvang die in de loop van 2010 de status van een minicrèche bereikt, hebben met terugwerkende kracht tot 1 januari van dat jaar recht op een toeslag op het niveau van een minicrèche. Als zij voldoende zekerheid hebben dat hun gastouder deze status tijdig zal bereiken, kunnen zij een mutatieaanvraag indienen bij de Belastingdienst/toeslagen;
- Er is een maximum aan het aantal uren toeslag per maand voor thuisopvang (52 uur);
- Het rijk kan regels stellen aan de vorm van het betalingsverkeer tussen ouders, opvangouders c.q. minicrèchehouders en het gastouderbureau;
- De kosten die het gastouderbureau bij de ouders, opvangouders of minicrèches in rekening kan brengen, worden genormeerd en zijn transparant voor alle betrokken partijen.

6. Landelijk register kinderopvang

- Er komt één landelijk register kinderopvang, waarin alle formele opvang is opgenomen die aan de eisen voldoet. Dit landelijke register vervangt de bestaande individuele gemeentelijke registers;
- Opvang wordt pas in het register opgenomen, als uit de inspectie van de GGD blijkt dat de opvang aan de eisen voldoet;
- Ook minicrèches en opvangouders worden in het register opgenomen. Daarbij wordt ook het burgerservicenummer verstrekt;
- Kindercentra, gastouderbureaus en minicrèches worden door de gemeenten ingeschreven in het register. Opvangouders door het gastouderbureau;
- Alleen het gebruik van opvang die in het register is opgenomen, komt voor een toeslag in aanmerking. Hiermee worden misbruik en oneigenlijk gebruik voorkomen. De Belastingdienst/Toeslagen kan dit via het landelijk register nagaan;

- Bestaande gastouderbureaus worden bij invoering van de wet voorlopig in het register ingeschreven. De inschrijving wordt definitief, indien het bureau op 1 januari 2011 aan de nieuwe eisen voldoet;
- De huidige gastouders worden bij invoering van de wet ingeschreven als opvangouder. Als een gastouder vóór 1 januari 2011 aan de nieuwe eisen voldoet, wordt dit – met terugwerkende kracht – omgezet naar een inschrijving als gastouder. Ouders die van deze opvang gebruik maken, komen daarmee vanaf 1 januari 2010 in aanmerking voor een toeslag voor gastouderopvang.

7. Overige onderwerpen in de wetwijziging

- Er komt een norm voor het aantal uren in een dag/dagdeel dat kindercentra aan ouders in rekening mogen brengen. Indien een ouder meer uren per dag/dagdeel dan die norm afneemt, mag alleen bij die ouders dit hogere aantal uren in rekening worden gebracht. Hiermee kan worden voorkomen dat ouders voor meer uren moeten betalen dan het vastgestelde normaantal;
- Het rijk kan bij AMvB regels stellen aan de kwaliteit van de kinderopvang;
- Het wordt wettelijk mogelijk gemaakt dat de GGD en de Belastingdienst/Toeslagen informatie met elkaar uitwisselen. Manco's in de kwaliteit kunnen in de praktijk namelijk vergezeld gaan van financiële manco's en omgekeerd;
- Niet alleen voor de thuisopvang, maar ook voor opvang in kindercentra wordt het aantal toeslaguren gemaximeerd op een niveau dat excessieve aantallen uren toeslag uitsluit.